

**OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
IM. IRENY SENDLEROWEJ
W ALEKSANDROWIE ŁÓDZKIM**

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY 2019

Wyjaśnienie:

(*) odniesienie do poprzedniego roku sprawozdawczego – za rok 2018.

I. WPROWADZENIE

Ustawa z 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz. 1111) reguluje zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, oraz sprawowania pieczy zastępczej.

Zadania administracji publicznej określa dział VI Ustawy, a w szczególności art. 176, który wylicza zadania własne gminy w przedmiotowym zakresie. Należą do nich:

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

- 1) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- 2) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- 3) Finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające.
- 4) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka,

placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

- 5) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.
- 6) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Zgodnie z treścią art. 179 ustęp 1 w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

II. SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

Na podstawie Zarządzenia Burmistrza Aleksandrowa Łódzkiego nr 50/2012 Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim wyznaczono jednostką organizacyjną gminy, która realizuje zadania w zakresie wspierania rodziny.

Pierwszy Program Wspierania Rodziny powstał na lata 2012 -2014, kolejny przyjęty został Uchwałą Rady Miejskiej w Aleksandrowie Łódzkim Nr VI 65/15 z dnia 26.03.2015 r. na lata 2015 – 2017.

Następnie Uchwałą Rady Miejskiej nr XLIX/459/17 z dnia 28.12.2017r. przyjęto Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020. Założenia Programu określającą jednocześnie jego główny cel. Jest nim stworzenie i wdrożenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną je wychowującą, jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

Odbiorcami Programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Aleksandrów Łódzki, które borykają się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, niezaradnością życiową, są zagrożone ubóstwem, problemem uzależnień oraz dotknięte przemocą. Również rodziny, w których została odebrana, bądź ograniczona władza rodzicielska, poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Adresatami programu jest także kadra instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Podejmowane działania wynikają z przyjętych celów szczegółowych Programu:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

3. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
4. Wspieranie rodzin naturalnych w ich funkcjach opiekuńczych i wychowawczych oraz zapobieganie umieszczaniu dzieci w opiece zastępczej.
5. Dążenie do reintegracji rodzin.

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji realizują samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Aleksandrów Łódzki, oraz osoby specjalizujące się w pracy z rodziną.

Na Ośrodku Pomocy Społecznej spoczywa koordynacja realizacji założeń Programu, który we współpracy z innymi podmiotami podejmował działania mające na celu pomoc rodzinom w wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego pełnienia ról społecznych.

W roku 2019 podczas realizacji Programu współpracowały aleksandrowskie instytucje, organizacje i inne podmioty działające na terenie Powiatu zgierskiego:

1. Podmioty publiczne w Aleksandrowie Łódzkim:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej im. Ireny Sendlerowej.
- 2) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
- 3) Żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjalne.
- 4) Młodzieżowy Dom Kultury.
- 5) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 7) Właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miejskiego w Aleksandrowie Łódzkim w tym lokalne media.
- 8) Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej.
- 9) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.
- 10) Miejska Biblioteka Publiczna.

2. Podmioty niepubliczne o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym:

- 1) Przedszkola i szkoły niepubliczne.
- 2) Organizacje pozarządowe działające w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia.
- 3) Organizacje pozarządowe działające w zakresie pomocy społecznej i edukacji.
- 4) Kluby i organizacje sportowe.
- 5) Kościoły i związki wyznaniowe.

3. Samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i dalszym:

- 1) Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu.
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

- 3) Szkoły ponadgimnazjalne i specjalne.
- 4) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu
- 5) Powiatowy Urząd Pracy w Zgierzu

W realizację Programu wpisało się:

1. Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych.
2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno - bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagały.
3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych, wielodzietnych.
4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez pomoc asystenta rodziny i pracownika socjalnego.
5. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.
7. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
8. Realizacja programów profilaktycznych.
9. Organizowanie szkoleń, prelekcji, konferencji z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.
10. Organizowanie porad i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.
11. Poszerzanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym zwiększanie bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.
12. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
13. Informowanie o możliwości i dostępie w uzyskiwaniu pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
14. Pozyskanie środków na zadanie związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, środków unijnych.

W Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 wspierająco wykorzystywane są, również inne programy dzięki, którym aktywizowane są zasoby i możliwości rodzin, dzięki czemu realizowane są działania profilaktyczne i wzmacniające potencjał rodzin:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
3. Programy realizowane w ramach statutowych zadań OPS:
  - 1) Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”.
  - 2) Program aktywizacji społeczno - zawodowej bezrobotnych podopiecznych Ośrodka - prace społecznie- użyteczne.

III. WSPIERANIE RODZINY

1. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

W 2019 roku pracowało **5 asystentów rodziny** (4 etaty, dodatkowo 1 umowa zlecenie), których koszty zatrudnienia dofinansowane zostały z resortowego programu „Asystent rodziny”.

Na skutek złożonego wniosku Gmina uzyskała dofinansowanie w wysokości 74 468, 71 zł, co stanowiło 26 % ogólnego kosztu wynagrodzeń.

Asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodku Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim realizują zadania zgodne z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przedmiotowe zadanie realizowane jest zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej nr XLIX/459/17 z dnia 28.12.2017 r. w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji Programu zostanie przedstawione w odrębnym dokumencie.

W roku 2019 Asystenci rodziny narastająco współpracowali z **62 rodzinami**.

Zakończyli współpracę z **9 rodzinami**, w tym:

- z 6 rodzinami ze względu na osiągnięcie celów;
- z 1 rodziną z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania;
- z 1 rodziną z uwagi na śmierć głowy rodziny;
- oraz 1 rodziną z uwagi na zaprzestanie współpracy ze strony rodziny.

Tabela nr 1

Rodziny objęte wsparciem i pomocą na podstawie Ustawy z 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	OGÓŁEM

1.	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny narastająco w roku 2019 r.	62	
2.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę w 2019 r.	9	
3.	Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny na dzień 31 XII 2019 r.	53	
4.	Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny	2	
5.	Liczba dzieci narastająco w ciągu 2019 r.	143	
6.	Liczba dzieci na dzień 31 XII 2019 r.	125	
7.	Liczba dzieci realizująca obowiązek szkolny:	szkoły	76
		przedszkola	31
8.	Liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim (z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny)	27	
9.	Liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej (z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny) na dzień 31 XII 2019 r.	16	
10.	Liczba dzieci, które w 2019 r. powróciły do rodziny naturalnej	0	
11.	Liczba dzieci z możliwością powrotu do rodziny naturalnej	2	
12.	Liczba rodzin objęta monitoringiem asystenta rodziny	7	

Asystenci rodziny pełnią bardzo ważną rolę w systemie kompleksowego wspierania rodziny.

Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta służy dostosowaniu wizyt i działań do rytmu życia rodziny, oraz do realnych potrzeb rodziny wynikających między innymi z diagnozy asystenta rodziny.

Praca z rodzinami jest procesem długotrwałym, dającym bardzo trudno mierzalne efekty działania. Są jednak istotne w procesie kształtowania zachowań i postaw członków rodziny – począwszy od rodziców, dzieci, skończywszy nawet na dziadkach, jeśli jest to rodzina wielopokoleniowa.

Głównym celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, które umożliwią jej funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

Praca asystenta rodziny odbywa się głównie w miejscu zamieszkania rodzin lub innym miejscu

wskazanym przez rodziny.

Ważnym aspektem w pracy jest współdziałanie i współpraca z pracownikiem socjalnym w dążeniu do poprawy funkcjonowania rodziny. Rodziny z nawarstwionymi, wieloaspektowymi, sprzężonymi problemami, między innymi takimi, jak:

- niskie umiejętności opiekuńczo – wychowawcze;
- brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego;
- nieracjonalne gospodarowanie budżetem domowym;
- brak nawyków dbania o higienę osobistą oraz o przestrzeń wokół siebie;
- brak potrzeby rozwoju;
- uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych;
- bezrobocie, częste zmiany pracy;
- długotrwała choroba fizyczna lub psychiczna, niepełnosprawność;
- wyuczona bezradność;
- konflikty, przemoc.

Podstawą pracy asystenta rodziny jest nawiązanie odpowiedniej relacji oraz zdobycie zaufania przez członków rodziny. Asystenci nawiązując współpracę ze środowiskiem rodzinnym diagnozują mocne i słabe strony rodziny. Po diagnozie koncentrują się na pomocy w rozwiązywaniu najpilniejszych problemów socjalnych, następnie wspierali rodzinę w trudnościach życia codziennego.

W 2019 roku asystenci rodziny z tutejszego Ośrodka Pomocy Społecznej pracowali z rodzinami między innymi nad podniesieniem umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Starali się wypracowywać z podopiecznymi instruktaż prawidłowego sprzątania. Uczyli podziału obowiązków w rodzinie, opracowywali z rodziną rozkład stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu.

Prowadzili z nimi trening kulinarny, były to np.: zasady zdrowego żywienia, przygotowywanie prostych posiłków, tworzenie listy racjonalnych zakupów. Kształtowali odpowiednie wzorce w zakresie dbania o zdrowie poprzez edukację i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz higieny, przedstawianie zasad pielęgnacji dzieci, zasad przestrzegania higieny u dzieci, poprzez reagowanie na zmianę stanu zdrowia dziecka.

Asystenci motywowali rodziców dzieci do regularnych wizyt u pediatry, diagnozowania małoletnich, w razie potrzeb wizyt u specjalistów. Efektem tej pracy jest to, że w dziewięciu rodzinach rodzice zrozumieli jak ważna jest diagnoza sytuacji zdrowotnej, dzięki czemu dzieci zostały odpowiednio wcześniej zdiagnozowane.. Rodzice podjęli stosowne terapie oraz zaczęli regularnie uczęszczać z dziećmi do poradni specjalistycznych m.in. do poradni: neurologicznej,

chirurgicznej, okulistycznej, foniatrycznej, alergologicznej. Asystenci rodziny dużo uwagi poświęcali na pedagogizację rodziców dotyczącą prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi. m.in.: przekazywali informacje na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, sposobów komunikowania się, metod wychowawczych, uświadamiali rodziców odnośnie ich roli prawidłowych postawa w stosunku do dzieci, pokazywali korzyści z tworzenia pozytywnych wzorców.

Dostarczali informacji dotyczących sposobów i wskazywali miejsca spędzania czasu wolnego z dziećmi poza domem. Motywowali rodziców, aby rozwijali pasje swoich dzieci oraz modelowali zachowania rodziców względem dzieci. W czasie kontaktów z rodziną pokazywali, jak spokojnie rozmawiać z dziećmi, jak wydawać polecenia i je egzekwować, jak pomagać dzieciom w odrabianiu lekcji. Zachęcali do okazywania dzieciom miłości, przytulania, chwaleń dzieci, nagradzania. Motywowali rodziców do dbałości o edukację i rozwój dziecka, aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka, kontrolowania osiągnięć szkolnych dzieci, pokazywania korzyści z uczęszczania dziecka do szkoły. Towarzyszyli w kontaktach z pracownikami szkoły. Zachęcali rodziców do zapisywania dzieci na zajęcia pozalekcyjne, na kolonie i półkolonie. W razie niepokojących objawów w zachowaniu dziecka motywowali rodziców do zdiagnozowania poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży w poradni psychologiczno - pedagogicznej lub innych poradniach specjalistycznych.

Efektem tych działań jest to, że w kilku rodzinach wzrosła samoświadomość rodziców i ich dzieci zostały zdiagnozowane. W czterech przypadkach został zdiagnozowany zespół Aspergera. Rodziny uczestniczą w terapii pedagogicznej, logopedycznej czy sensorycznej w poradni psychologiczno – pedagogicznej. W siedemnastu rodzinach rodzice zaczęli się angażować w życie szkolne dzieci, uczestniczą w zebraniach szkolnych, imprezach okolicznościowych organizowanych w szkołach, starają się odpowiednio przygotowywać swoje dzieci do zajęć szkolnych. Są bardziej otwarci na środowisko szkolne i rówieśnicze dzieci, chcą żeby małoletni uczestniczyli w wycieczkach, wyjściach do kina czy teatru. Sami motywują swoje dzieci do brania udziału w zajęciach świetlicy szkolnej i środowiskowej.

Działania pedagogiczne asystentów rodziny skierowane do całej rodziny obejmowały, m.in. rozmowy dotyczące preferowanej przez członków rodziny przyszłości, ich celów, zasobów i działań prowadzących do ich realizacji, tworzenie z członkami rodziny planów pracy i wspieranie w ich realizacji. Asystenci towarzyszyli rodzinom w ustaleniu zasad wspólnego życia rodzinnego, korzystania z przestrzeni i przedmiotów należących do rodziny i ich respektowania. Zachęcali do funkcjonalnego przemeblowania mieszkania, posprzątania go i systematycznego utrzymywania porządku. Wspierali osoby uzależnione od alkoholu w utrzymaniu trzeźwego stylu życia oraz prowadzili profilaktykę uzależnień.

W roku 2019 asystenci rodziny w związku z programem 500 + mnóstwo uwagi poświęcali na pracę z rodzinami w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określanie stopnia ważności potrzeb, analizę dochodów i wydatków, motywowali do oszczędzania. Uświadamiali podopiecznym jakie niebezpieczeństwa wiążą się z braniem kredytów, zakupów na karty itp. Dzięki takim działaniom i w tym obszarze można zauważyć pozytywne zmiany u rodzin, ok. 30% rodzin współpracujących z asystentami rodziny zakupiło dzieciom meble, nową odzież, pomoce naukowe, zabawki, przeznaczają zasoby finansowe na realizowanie pasji swoich pociech. Rodziny zaczęły spłacać swoje zadłużenia, przeznaczać pieniądze na remont wyposażenie mieszkań i zakup mebli.

Asystenci rodziny udzielali pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej (informowanie o sposobach poszukiwaniu pracy, kierowanie do PUP, nauka pisania CV).

Motywowali do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Osiem osób z rodzin współpracujących z asystentami rodziny podjęło zatrudnienie lub bierze udział w pracach społecznie – użytecznych.

Asystenci rodziny towarzyszyli członkom rodziny w urzędach, ośrodkach zdrowia i innych instytucjach, modelując i trenując umiejętności społeczne służące realizacji różnych spraw. Starali się, żeby rodziny wdrożyły się do systematyczności w realizowaniu spraw związanych ze swoją rodziną i przejęły postawę aktywną. Tutaj również można zaobserwować dużą zmianę, ok. 40 % rodzin samodzielnie i terminowo wypełnia obowiązki administracyjne. Asystenci rodziny pomagali klientom w polepszeniu ich sytuacji mieszkaniowych, uczyli jak pisać podanie o uzyskanie lub zmianę lokalu, motywowali do pozyskania dodatku mieszkaniowego, energetycznego. Doradzali rodzinom, aby składały podania m.in. o rozłożenie zadłużenia na raty, przedłużenie umowy najmu, uzyskanie meldunek itp. Asystenci rodziny pomagali w przygotowaniu i kompletowaniu pism, podań i wniosków urzędowych różnego typu m.in. pozwu o alimenty, ustalenie ojcostwa, ubezwłasnowolnienie, złożenie odpowiedniej dokumentacji na komisje lekarskie, rentę socjalną, itp. Ponadto organizowali wsparcie materialne w postaci rzeczowej (meble, odzież, środki pielęgnacyjne).

Nawiązywali kontakty z fundacjami.

Asystenci rodziny prowadzili również działania pośrednie, polegające na łączności z innymi pracownikami służb społecznych, czyli doraźnych kontaktach służących wymianie informacji w sprawach dotyczących rodziny lub na wsparciu w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu dzieci wymagających czynności zaradczych oraz interwencyjnych. Regularnie konsultowali się z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, wychowawcami z świetlicy środowiskowej prowadzonej przez Stowarzyszenie Profilaktyki i Resocjalizacji AD REM funkcjonującej przy ul.

Machulskiego, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Policją, służbą zdrowia, Powiatowym Urzędem Pracy.

Asystenci rodziny współpracowali również ze streetworkerami, którzy realizowali swoje zadania w ramach projektu „Podaruj nadzieję – wsparcie i rozwój” dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach RPO WŁ 2014 - 2020.

Angażowali się w wydarzenia organizowane na terenie gminy Aleksandrów Łódzki, wspomagali lokalne działania środowiskowe np.: „Gwiazdka 2019”, „Bieg z Mikołajem”.

W pracy asystenta rodziny zdarzają się również trudne sytuacje, że pomimo wszelkich starań i działań na rzecz rodziny oraz pracy wielu służb dzieci są umieszczane w pieczy instytucjonalnej.

W 2019 roku w jednej rodzinie doszło do odebrania dzieci. Z uwagi na nieodpowiednie warunki do rozwoju fizycznego, emocjonalnego i intelektualnego dzieci. Rodzice nie podejmowali współpracy z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym. Pojawiło się zagrożenie dla zdrowia i życia dzieci. W ramach swoich obowiązków asystenci rodziny biorą udział w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy instytucjonalnej organizowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zgierzu.

Asystenci rodziny pomimo umieszczenia dzieci w pieczy instytucjonalnej dalszym ciągu pracowali (i pracują) z rodzinami biologicznym dzieci nad ich powrotem do środowiska rodzinnego.

Praca asystentów rodziny z rodzinami wieloproblemowymi wymaga od nich szerokiej wiedzy i wielu umiejętności niezbędnych do realizacji zadań oraz profesjonalizmu w realizacji Gminnego Programu Wzmacniania Rodziny w trudnych okolicznościach życiowych. W związku z tym asystenci podnoszą swoje kwalifikacje uczestnicząc w szkoleniach po to, aby ich praca przynosiła jeszcze większe i długoterminowe efekty.

Tabela nr 2

Koszty dotyczące wspierania rodziny. Zatrudnienia asystentów rodziny w podziale na źródła finansowania: środki własne i zewnętrzne.

Klasyfikacja budżetowa			Wykonanie	
Rozdział	Paragraf	Opis	Środki własne	Dotacja celowa/środki Funduszu Pracy
	3020	Środki związane z BHP	1126, 90	0,00
85504	4010	Wynagrodzenia osobowe	121 214, 15	66 836, 71

4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	10518,27	0,00
4110	Składki ZUS	40 271,94	0,00
4120	Fundusz Pracy	4 047,31	0,00
4170	Umowy zlecenia	29 568,00	7 632,00
4440	ZFŚS	4 800,00	0,00
RAZEM:		211 546,57	74 468, 71

2. Rodziny wspierające

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej art. 29., w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności m.in. w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających. W 2019 roku nie została podpisana żadna umowa z rodziną wspierającą, z uwagi na brak odpowiednich kandydatów.

3. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Monitoring sytuacji dzieci w rodzinach objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej jest prowadzony na bieżąco. Zadanie to jest realizowane zarówno przez asystentów rodziny, jak i wszystkich pracowników socjalnych naszego Ośrodka. W związku z tym prowadzimy też bardzo szeroką współpracę ze szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz innymi instytucjami zajmującymi się sprawami rodziny. W przypadku stwierdzenia zagrożenia lub bardzo niepokojącej sytuacji w rodzinie – natychmiast o takiej okoliczności informujemy Sąd Rodzinny w Zgierzu.

IV. PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

W 2019 roku Świetlice Środowiskową przy ul. Machulskiego 1 z elementami socjoterapii prowadziło **Stowarzyszenie Profilaktyki i Resocjalizacji AD REM** z siedzibą ul. Praussa 2 w Łodzi, które utworzyło „KLUB NOTA BENE”. Oferowane zajęcia w klubie skierowane były na rozwój zainteresowań, kompetencji osobowych oraz umiejętności społecznych. Uczestnicy uczyli się realizować i wyrażać siebie, rozwijali swoje zdolności i predyspozycje. Oferta była skierowana do młodzieży z terenu gminy Aleksandrów Łódzki w wieku 7 - 18 lat. Świetlica środowiskowa „Klub NOTA BENE” działała w okresie 9 miesięcy, przez 6 dni w tygodniu, po 5h dziennie oraz podczas półkolonii letnich i wyjazdów survivalowo-wspinaczkowych głównie w okresie wakacji. W tym czasie uczestnicy klubu otrzymywali wszechstronne wsparcie oferowane przez specjalistów, mogli się rozwijać, zjeść posiłek.

Świetlica Środowiskowa liczyła 25 uczestników, zakładane cele "KLUBU NOTA BENE" zostały osiągnięte:

1.Cel główny:

Zmniejszył się problem wykluczenia społecznego wśród dzieci i młodzieży w wieku 7-18 lat z Aleksandrowa Łódzkiego w okresie od lutego do grudnia 2019r w skutek działań prowadzonych w placówce wsparcia dziennego KLUB NOTA BENE.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Zwiększyła się opieka i dożywianie dzieci i młodzieży objętych działaniami placówki NOTA BENE
- 2) Wzrosły umiejętności intrapersonalne (poczucia własnej wartości, samoświadomości, komunikacji, radzenia sobie ze stresem).
- 3) Wzrosły umiejętności społeczne (rozumienia reguł społecznych, komunikacji z otoczeniem, odpowiedzialności za własne działania, angażowania innych do swoich działań).
- 4) Podopieczni poznali ciekawe formy spędzania czasu wolnego jako alternatywę dla destrukcyjnych odpowiedników.
- 5) Zwiększyły się wiedza i praktyczne umiejętności w zakresie różnorodnych, konstruktywnych form spędzania czasu wolnego.
- 6) Zwiększyła się aktywność społeczna i zawodowa (potrzeby kształcenia, samorozwoju, podejmowania różnych ról społecznych).
- 7) Zwiększyła się skuteczność oddziaływań wychowawczych części rodziców dzieci objętych działaniami placówki NOTA BENE.
- 8) Zwiększyła się aktywność mieszkańców społeczności lokalnej do działań placówki NOTA BENE.

- 9) Zmniejszyło się wzajemne stereotypowe postrzeganie młodzieży i mieszkańców społeczności lokalnej.

Sprawozdanie finansowo – merytoryczne z działalności świetlicy środowiskowej zostanie przedstawione przez Stowarzyszenie Profilaktyki i Resocjalizacji AD – REM.

Stowarzyszenie Profilaktyki i Resocjalizacji AD REM między innymi w partnerstwie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Łódzkim realizuje projekt pod nazwą „Podaruj nadzieję - wsparcie i rozwój” dofinansowany z Funduszy Europejskich w ramach RPO WŁ 2014 - 2020. Projekt zakłada objęcie kompleksowym wsparciem rodzin z dziećmi w wieku 11 – 16 lat znajdujących się z różnych powodów w kryzysowych sytuacjach życiowych. Proponowane w ramach projektu zajęcia obejmują: zajęcia terapeutyczno - edukacyjne, kulinarne, survivalowe, sportowe, komputerowe, artystyczne, historyczno – kulturowe, pomoc psychologiczną, logopedyczną, pedagogiczną, biofeedback, streetworking.

Wsparcie rodziców/opiekunów obejmuje udział w sesjach indywidualnych i w cyklach szkoleniowych podnoszących umiejętności wychowawcze w ramach programów: Trening Relacji Opiekuńczych (TROp), Program Wzmacniania Rodziny (PWR).

W ramach projektu realizowane są ważne działania w ramach streetworkingu.

Streetworking jest nową formą pracy z młodzieżą z terenu Gminy Aleksandrów Łódzki, która nie chce uczęszczać do placówek wsparcia dziennego.

Streetworkerzy pracują w środowisku dzieci i młodzieży dryfującej w kierunku patologii życiowej. Prowadzą mediacje społeczne w grupie rówieśniczej (pomoc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, zdrowotnych, domowych). Uczą przestrzegania norm społecznych i funkcjonowania w społeczeństwie. Realizują wraz z młodzieżą projekty społeczne (wychwytyują talenty, wzmacniają je i pobudzają do realizacji różnorodnych działań).

V. FINANSOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z art.191 ust.9 i 10 **Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**, w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki, o których mowa w ust. 1 pkt 1, w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Ośrodek w roku sprawozdawczym partycypował w kosztach pobytu **40 małoletnich dzieci (*37)** w pieczy zastępczej, w tym **4 nowych (*3)**.

W placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało **9** dzieci, a **31** w rodzinach zastępczych.

W 2019 roku w większości przypadków partycypowanie gminy w kosztach pobytu dzieci w pieczy zastępczej wynosiło 50% na skutek pobytu powyżej dwóch lat.

Łączna kwota, którą Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł na dofinansowanie do pobytu dzieci w pieczy zastępczej w roku 2019 wyniosła 401 357,49 zł. (* 348 846,73 zł.)

Tabela nr 3

Analiza porównawcza kosztów pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej finansowany z budżetu Gminy w latach 2015 – 2019

Rok	Liczba dzieci	Roczny koszt
2015	27	314 831,90 zł.
2016	40	323 344,05 zł.
2017	45	331 591,59 zł.
2018	37	348 846,73 zł.
2019	40	401 357,49 zł.

W 2019 roku 1 dziecko opuściło pieczę zastępczą i się usamodzieliło.

Warto zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki miesięczny koszt pobytu dziecka w różnych formach pieczy zastępczej. Średni miesięczny koszt kształtuje się następująco:

- rodzina spokrewniona – **694,00 zł/m-cznie (*694,00 zł.)**
- rodzina zawodowa – **2896,01 zł/ m-cznie (*2632,74 zł.)**
- rodzinny dom dziecka – **2595,14 zł/ m-cznie (*2500,00 zł.)**
- placówka opiekuńczo-wychowawcza **3707,89 zł. – 5093,64 zł/m-cznie. (*3474,97 zł. – 4806,32 zł.)**

Tabela nr 4

Dzieci w pieczy zastępczej

L.p.	Tytuł	Dane liczbowe
1	Dzieci w wieku 0 – 7	9
2	Dzieci w wieku 8 – 14	15
3	Dzieci w wieku 15 – 18	13
4	Osoby powyżej 18 roku życia, które pozostały w pieczy zastępczej	2
5	Liczba dzieci które opuściły pieczę w 2019 roku	1

W 2019 roku w pieczy zastępczej przebywało łącznie 40 dzieci.

Warto nadmienić, że istotnym uzupełnieniem wydatków na realizację Programu stanowią środki z rozdziału 85214 – pomoc społeczna, przeznaczone na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych dla aleksandrowskich rodzin wychowujących dzieci.

VI. PODNOSZENIE KWALFIKACJI PRZEZ ASYSTENTÓW RODZINY I PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH ZAANGAŻOWANYCH W REALIZACJE PROGRAMU.

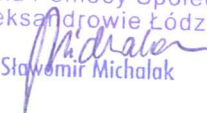
W 2019 roku pracownicy Ośrodka i Asystenci rodziny uczestniczyli w następujących szkoleniach oraz konferencjach przygotowujących do świadczenia pracy na wyższym poziomie:

1. „Szkolenie przygotowujące do kontroli realizowanych przez Urzędy Wojewódzkie. Asystent Rodziny – prawa, obowiązki, dokumentacja, kierownik Asystenta Rodziny – czego wymagać, co dawać, jak dokumentować.
2. „Rola Asystenta Rodziny i jego zadania w świetle nowelizacji ustawy o wpieraniu i systemie pieczy zastępczej”.
3. „Samouszkodzania i zachowania autoagresywne u młodzieży”.
4. Konferencja naukowa: „Zachowania autodestrukcyjne w obszarze nienazwanych emocji”.
5. Konferencja „Zmiana ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci”.
6. Konferencja: „Przeciwdziałanie uzależnieniom na poziomie lokalnym, perspektywa współpracy – zadania, efekty”.
7. Konferencja szkoleniowa: „Ogólnopolski zlot Asystentów Rodziny: Psychopedagogiczne aspekty pracy asystenta rodziny”.
8. „Karta Dużej Rodziny w praktyce – aktualności 2019”.
9. „Łódzka konferencja o rodzinie”.
10. Kurs II stopnia „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie”.
11. Konferencja: „Jak uczyć o różnorodności rodzinnej – perspektywa interdyscyplinarna”.

12. „Asystent rodziny w środowisku osoby niepełnosprawnej”.
13. Konferencja regionalna: ”Wykluczenie społeczne a jakość życia i dobrostan dzieci i młodzieży z województwa łódzkiego”.
14. „Zawodowe rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w województwie łódzkim”.

VII. WNIOSKI KOŃCOWE I POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ W ROKU 2019

1. Zgodnie z art.176 ustęp 6, sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania przez Gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zostało terminowo złożone do wojewody Łódzkiego (zarówno w wersji papierowej jak i informatycznej).
2. Doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie różnych form pomocy rodzinie mające na celu pozostanie dzieci w ich środowisku rodzinnym.
3. Realizacja projektu „Podaruj nadzieję – wsparcie i rozwój”. Zatrudnienie streetworkerów.
4. Podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów realizujących Gminny Program Wspierania Rodziny.
5. Podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających niekorzystnym zjawiskom społecznym(profilaktyka).
6. Zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, Komisariat Policji, Sąd, organizacje pozarządowe).
7. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z zatrudnieniem asystentów rodziny w kwocie: 327 373,00 zł.
8. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo – wychowawczej w kwocie: 431 000,00 zł.

DYREKTOR
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Aleksandrowie Łódzkim

Sławomir Michałak

Ośrodek Pomocy Społecznej
im. Ireny Sendlerowej
w Aleksandrowie Łódzkim
ul. Piotrkowska 4/6, 95-070 Aleksandrów Łódzki
tel.: 42 712 16 11, e-mail: ops@opsal.pl